

EVROPSKÁ UNIE
Evropské strukturální a investiční fondy
Operační program Výzkum, vývoj a vzdělávání

MAP ORP Karlovy Vary (reg. č. CZ.0 2.3.68/0.0/0.0/15 005/0000079) – Rozšířené setkání pracovní skupiny Čtenářská a matematická gramotnost (PS ČMG), seminář „Současná česká literatura pro děti a mládež“

Místo konání: Základní škola J. A. Komenského, Kollárova 553/19, Karlovy Vary

Datum: 17. března 2017, od 11:30

Přítomní: dle prezenční listiny

Lektor: Mgr. Radek Malý, Ph.D.

Obsah:

- Seminář „Současná česká literatura pro děti a mládež“ – hodina lektora s žáky, ukázka pro učitele
- Seminář „Současná česká literatura pro děti a mládež“ – beseda lektora s učiteli
- Diskuze členů PS a dalších učitelů k akčnímu plánu

Seminář „Současná česká literatura pro děti a mládež“:

Seminář byl určen pro učitele prvního stupně ZŠ a pro učitele českého jazyka na druhém stupni ZŠ. Cílem semináře bylo předvést pedagogům, jak lze do výuky českého jazyka na ZŠ zapojit metodu tvůrčího psaní, a rovněž představit učitelům knihy pro děti z pozice jejich autora. Lektoruje Mgr. Radek Malý, Ph.D. (básník, autor knížek pro děti, překladatel a vysokoškolský učitel, autor učebnic českého jazyka a literatury pro 1. stupeň ZŠ). První částí semináře byla praktická ukázka metody práce s žáky. Ukázka proběhla ve třídě 5. A ZŠ J. A. Komenského v Karlových Varech. Hodinu sledovalo 6 zúčastněných pedagogů. Po ukázkové hodině následovala beseda lektora s učiteli. Této besedy se zúčastnili tři další pedagogové, kteří už se z kapacitních důvodů nevešli na ukázkovou hodinu.

Souhrn přínosů pro cílovou skupinu a poznatků z diskuze:

- Aktivizace dětí a výuky je inspirativní i pro začleňování dětí ze sociálně slabého prostředí před vstupem do povinné školní docházky.
- V ČR je tradice poezie pro děti od básníků píšicích i pro dospělé. Jiné národy tuto tradici nemají tak rozvinutou a poezie pro děti je spíše ve formě říkadelských básniček. Knihy pro děti jsou těžko přenositelné mezi různými národy z důvodů odlišného prostředí a kultury.
- Cílovou skupinou pro besedy autora poezie s dětmi jsou především 2. až 5. třída ZŠ. V tomto věku již ocení, že je s nimi přímo autor (spisovatel, básník), děti v MŠ toto ještě neocení, lépe přijímají poezii a literaturu od paní učitelky, kterou znají. Od 5. třídy ZŠ žáci začínají ztrácet zájem o poezii, je to přirozené v tomto věku. Radek Malý např. nedělá besedy pro 2. stupeň ZŠ, aby se vyhnul dotazům, k čemu je dobrá poezie. Jak by odpověděl na tuto otázku? Odpověděl by, že poezie je hezká. Kdyby poezie zmizela ze života, redukoval by se život jen na ekonomiku. Když se děti na tuto otázku nezeptají, je vidět, že poezie pro ně důležitá. Dále říká, že v praxi je poezie např. dobrá k tomu, že budete umět napsat hezký milostný dopis.
- Zkušenost učitelky: když žáci zjistí, že to baví učitele, baví je to také. Musí se to podávat zajímavou formou, důležitá je volba textu, způsob podání, nadšení samotného učitele.

- Důležitá je čtenářská gramotnost, pochopit, co čteme. V útlém dětství zažít, že je normální číst. Je rozdíl v dětech, kde se doma čte, kde děti znají čtení od rodičů. Když jsou zrovna ve věku, že je čtení nebaví, pokud najdou smysl, začnou zase číst.
- Poznatek učitelky: Čekala dle pozvánky, že přijde starý pán v brýlích, ale přišel mladý, moderně vypadající člověk. Děti si tak řeknou, že je to vlastně fajn být spisovatel a že by je to také třeba bavilo. Důležité je moderní podání, např. i zfilmování zajímavých příběhů. Žáci na druhém stupni ZŠ spolu chtějí komunikovat o knihách (existují na to speciální weby a blogy), nechtějí být s knihou sami.
- Zkušenost učitelky: Důležitá je zážitková forma. Děti už dnes nejsou ani venku na hřišti a čekají na to, kdo jim dá zábavu.
- Zkušenost učitelky: Škola zaostává za moderní dobou. Důležité je najít cestu ke knize už na prvním stupni ZŠ, protože až na druhém stupni je to už těžší. Důležitá je nápodoba, pokud vidí doma rodiče s knihou.
- Proběhla diskuze o slabikářích. Některé děti např. odmítají číst slabikáře a podobné knihy pro malé, protože je to nebaví po obsahové stránce. Je problém napsat báseň s omezeným počtem písmen. Diskutovány byly také otázky genderové rovnosti ve slabikářích.

Diskuze v obecnější rovině (při přechodu mezi tématem semináře a akčním plánováním):

- Důležité je podporovat spolupráci. Rozvíjet fantazii a komunikační dovednosti.
- Na školách je potřeba vedení od první třídy k projektovému vyučování. Nedělají to ale všichni učitelé.
- Nefunguje přesvědčování. Učitel tím musí žít a pak to šíří přirozeně. Pomocť najít dětem dělat věci přirozeně a najít cesty k tomu, co je baví.
- Komunikace je dnes pozadu, zkratkovitá, heslovitá. Ale je možné, že „skákájící“ útržkovitá komunikace stačí, protože společnost se vyvíjí. Kdy začíná komunikace? Ve školách nelze ovlivnit a změnit úplně všechno. Učitelé by si neměli klást nedosažitelné cíle. Rodiče často přehodí zodpovědnost na někoho jiného, třeba na školu. Rodiče nedokáží pochválit učitele. V české společnosti je to tak, že jsme nastaveni na kritiku, ne na chválu.
- čtenářské dílny: jak dělat správně? Každý si vybral sám svoji knihu a pak byla reflexe. Číst předem danou dobu. Předem dané otázky k zodpovězení. Výběr knihy např. podle obrázku. Nebo ve skupinkách žáků jedna kniha.
- Na prvním stupni se často učí technika čtení, ale neučí se porozumět textu.

Diskuze k akčnímu plánu:

- vzájemné učení: to už běží samo od sebe
- nápad: zaplatit školám to, co už dělají, ty aktivity, které dělají navíc, protože chtějí, a nemají je z čeho zaplatit.
- nápad: zmapování těžby kaolínu a souvislosti s historií a krajinou
- čtenářská gramotnost:
 - dramatizace literárního díla (v jedné třídě to vyzkoušet, udělat to jako ukázkou pro více učitelů)

EVROPSKÁ UNIE
Evropské strukturální a investiční fondy
Operační program Výzkum, vývoj a vzdělávání

- znovu beseda s Radkem Malým
- čtenářská dílna pro učitele
- Listování

Zapsali: Romana Vlková, Markéta Hendrichová, David Šebesta